

รายงานการประเมินโครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง
โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
Evaluation Report on the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project,
Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

วรภพ เข่าฟ้าง

Woraphop Khaofang

โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

Corresponding Author. E-mail: wkheafang@gmail.com

Received November 12, 2022; Revised January 7, 2023; Accepted March 29, 2023

บทคัดย่อ

บทความรายงานการประเมินโครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 185 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ แบบประเมินโครงการ จำนวน 5 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดไว้ และ 5) ด้านผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ คือ 5.1) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการ และ 5.2) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ประเมินโครงการ; พิณ; แคน; โปงลาง

Abstract

The Evaluation Report on the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project, Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 Aimed to assess the context, input, process, and product of the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project, Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. The informants consisted of teachers, educational personnel, the Basic Education Commission, community leaders / local leaders in the service area, parents, and students from grades 1–6 in academic

year 2021. There are a total of 185 informants. The project was evaluated with 5 sets of the Project Assessment. Then, the data gathered from the informants were analyzed through means and standard deviations before being compared to the criteria. The evaluation results are as follows. In average, the overall evaluation result of the project is at the greatest level and was passed the criteria. The scores, from highest to lowest means, correspond to the product, the context, the process, and the input, respectively. The findings regarding each aspect were listed below. 1) The context evaluation showed that the need/consistency at the greatest level and passed the criteria. 2) The input evaluation showed that the suitability was at the greatest level and passed the criteria. 3) The process evaluation showed that the execution was at the greatest level and passed the criteria. 4) The product evaluation showed that the overall result passed the criteria. And 5) The consequences of the project were as follows. 5.1) The students were satisfied with the project. The purposes of the project were achieved. 5.2) Relevant people were satisfied with the projects. The satisfaction was at the greatest level.

Keywords: project evaluation; Thai lute; Khaen; Thai xylophone

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ให้ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีหน้าที่รับผิดชอบให้การศึกษาแก่เยาวชนในเขตบริการหมู่ที่ 7 ตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย และเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2561 ทางสถานศึกษาจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ เอกฉันทลักษณ์ อัตลักษณ์ มาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา และนโยบายในการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5 ปี) ของโรงเรียนไว้ ดังนี้ (โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ, 2563) รับผิดชอบด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนในเขตบริการทุกคนมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียน ด้านการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เร่งรัดการจัดการเรียนการสอน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการศึกษา เพื่ออาชีพ เร่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ด้านการพัฒนาสุขภาพและพลานามัย ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพ

พละนาถัย และการกีฬาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย เจริญ พัฒนากระบวนการสร้างพฤติกรรม ประชาธิปไตย ในชีวิตประจำวัน ด้านการร่วมมือกับชุมชน ประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เอกชน หน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งเน้นไปสู่ครูมืออาชีพ และด้านการพัฒนาการบริหาร และจัดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อำนวยให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเน้นการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพที่ดำเนินการในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและมีระบบ การบริหารจัดการที่ดี (พิชิต ฤทธิ์เจริญ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ บรรลุตามนโยบายที่วางไว้บุคลากรภายในโรงเรียนจึงร่วมแรงร่วมใจ ในการพัฒนาสร้างสรรค์โรงเรียน ให้เจริญในทุกๆ ด้านเพื่อเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาได้ระดมความคิด และหาวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และในขณะเดียวกัน ก็ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่จะสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน และสร้างเสริม สุนทรียภาพของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะ กิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โดยทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวตั้งแต่ ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา

จากการดำเนินโครงการจัดกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงในระดับ เขตพื้นที่ การศึกษา ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันและนักเรียนในโรงเรียนมีความสนใจ และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามที่ผ่านมา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านผลการจัดการศึกษา มีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถเฉพาะตัวมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดการแสดงออก (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก, 2558) และจากการสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมของวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน พบว่า การดำเนินงานกิจกรรม พิณ แคน และ โปงลาง อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขาดความร่วมมือจากบุคลากร ไม่เปิดโอกาสให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็น ในการดำเนินงานขาดหลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสที่จะได้ร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่ากิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ไม่ได้สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง

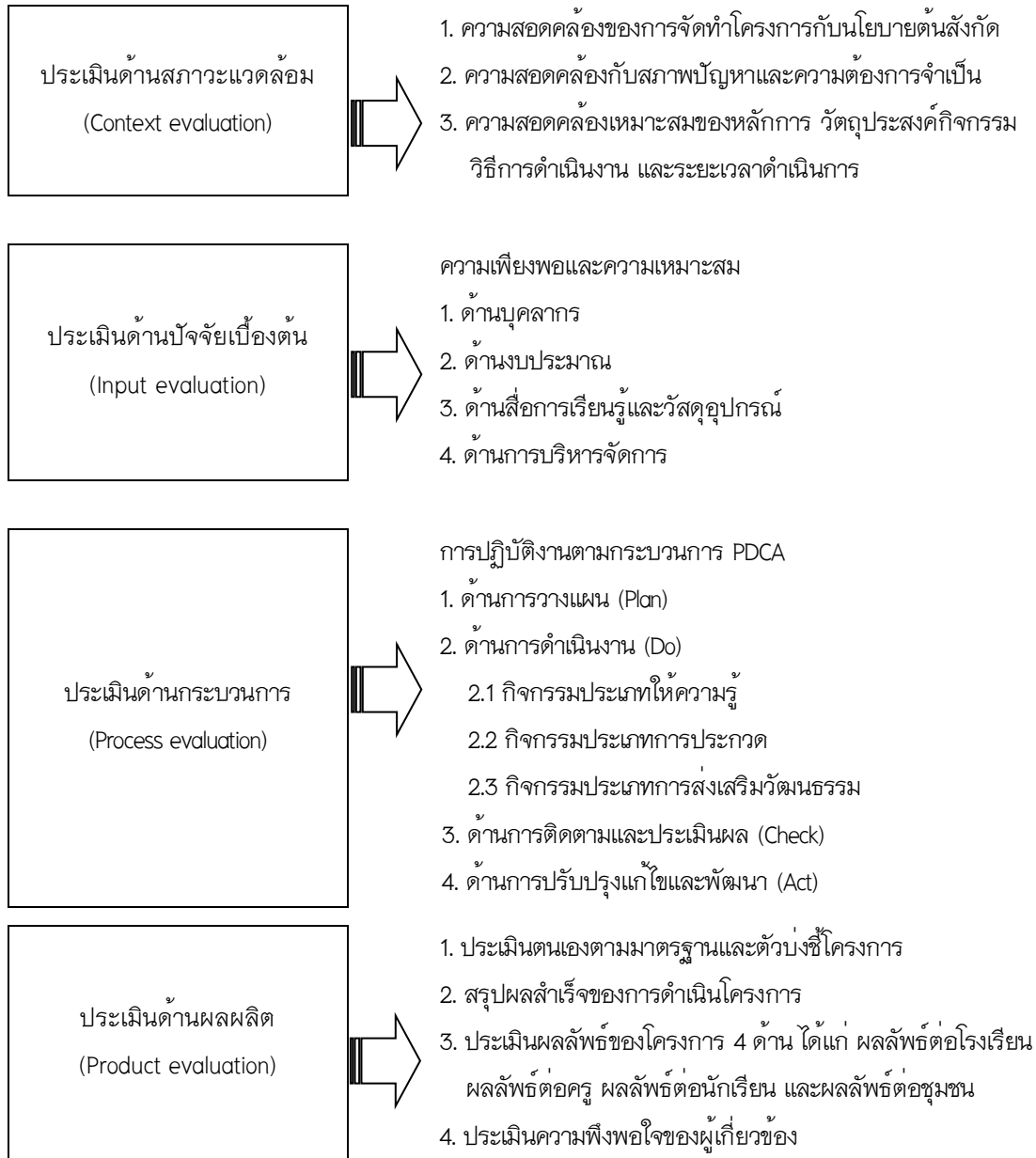
จากปัญหาดังกล่าวผู้ประเมินในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นและถือเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง เพื่อให้ได้กลุ่มใหม่

หันมาสนใจในเรื่องราวของดนตรีพื้นบ้านอีสาน และเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำขึ้น รวมถึงการระดมความคิด ในการพัฒนางานดนตรีพื้นบ้านอีสานให้เป็นระบบ และสนองต่อความต้องการ และความสนใจของนักเรียนและบรรลุมাত্রฐานการศึกษาของชาติ โดยกำหนดวิธีการพัฒนา ในรูปของโครงการขึ้นคือโครงการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมของวงดนตรีไทยอีสานของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ ในชื่อ วง พิณ แคน และโปงลาง แล้วบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในทุกปีการศึกษา โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะในการกำหนดกิจกรรมหลัก ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมประเภทให้ความรู้เกี่ยวกับดนตรี กิจกรรมการฝึกซ้อมดนตรีพื้นบ้านอีสาน กิจกรรมเสียงวงดนตรีพื้นบ้านอีสานในงานบุญ จากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมินมีความสนใจและต้องการทราบว่าผลการดำเนินงานตามโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ตลอดจนข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการดังกล่าวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมิน ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. ,2007) ซึ่งได้แก่ การประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้นการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2562) ซึ่งทำให้ผู้ประเมินเห็นข้อดี ข้อบกพร่อง ของโครงการ เป็นการช่วยการตัดสินใจของผู้ประเมินได้เป็นอย่างดีว่าจะล้มเลิกโครงการหรือดำเนินโครงการอีกต่อไป และจะนำผลจากการประเมินโครงการดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านสถานะแวดล้อมโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน

จำนวน 75 และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 185 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 คือ แบบประเมิน จำนวน 5 ชุด ได้แก่

1. แบบประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
2. แบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
3. แบบประเมินด้านกระบวนการ โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ

(สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่บริการ และผู้ปกครองนักเรียน)

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ ด้วยตนเอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ (สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน) ด้วยตนเอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ (สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ) โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้น ชี้แจงพร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบประเมินให้นักเรียนทราบ และให้ตัวแทนห้องเป็นผู้รวบรวมแบบประเมินและนำส่งผู้รายงาน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินโครงการ จำนวน 5 ชุด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินหลังการดำเนินงาน โดยรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยเบื้องต้น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามลำดับ

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุง การดำเนินการอย่างเหมาะสม (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการตรวจสอบติดตาม (Check) ตามลำดับ

4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินโครงการ พิน แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมและรายด้านมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการโรงเรียนได้สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นก่อนการจัดทำโครงการ กำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องเหมาะสมตรงกับความต้องการของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และชุมชน สอดคล้อง

กับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น อันแสดงออกถึงภูมิปัญญา และภาพสะท้อนถึงขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ (วิชัย บุญรอด, 2562) สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนาโครงการของ พงศ์เทพ จิระโร (2561) และสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินสภาพแวดล้อมของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559), พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562)

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโรงเรียนได้เตรียมความพร้อม โดยการสำรวจความพร้อม ความเพียงพอ และความเหมาะสม ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ และด้านการได้รับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในด้านแรงงานและทรัพยากรการศึกษา จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562), เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมและทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้วางแผนการพัฒนาโครงการ พิน แคน และโป่งกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและการมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบและกำกับติดตามดูแลอย่างชัดเจน การประชุมวางแผน กำหนดแผนงาน ดำเนินกิจกรรมและโครงการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานเสนอต้นสังกัด โดยใช้กระบวนการ PDCA ตามแนวคิดของ โทมัส คะซุมาสะ (2563) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถูกต้อง และมีการติดตาม ตรวจสอบ ระหว่างการดำเนินงาน หากพบปัญหาสามารถปรับแก้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าวบรรลุเป้าหมายและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการครั้งต่อไปได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. 2007) และสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินระหว่างดำเนินการของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562), และทฤษฎีการประเมินโครงการทางการศึกษาของ เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

4. ด้านผลผลิต โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อโครงการสิ้นสุดลง

ผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินผลผลิตของ เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี (2556), เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ทิศทางการจัดกิจกรรม พิณ แคน และโปงลางให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านสุนทรียภาพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ในทางที่ถูกต้อง

2) การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานพัฒนากิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ซึ่งมี 3 กิจกรรมหลักในโครงการ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลาย เห็นสมควรให้มีการเพิ่มช่องทางการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) การดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการกำกับติดตามหรือนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เห็นสมควรอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) โรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านคุณธรรม นำความรู้ ควบคู่กับการส่งเสริมด้านวิชาการ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2) การประเมินโครงการ ด้านการศึกษาควรใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบอื่น เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) เพื่อให้มีความหลากหลายในรูปแบบการประเมิน และเพื่อเป็นข้อสนเทศ สำหรับผู้ที่สนใจ

3) ควรเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและการประสานงานที่ดีในการทำงานร่วมกันเพื่อให้ผลจากการดำเนินงานโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- โทมิตะ คะซึมาสะ. (2563). วังแผนการเงินด้วยวงล้อ PDCA. กรุงเทพฯ : ลีฟ ริช ฟอ์เอฟเวอร์.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2561). แนวคิดและกระบวนการประเมินโครงการในการประเมินโครงการ หน่วยที่ 1-7. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2562). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ. (2563). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5 ปี) โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ พ.ศ. 2563-2568*. เชียงราย: โรงเรียนฯ
- วิชญ์ บุญรอด. (2562). *นวัตกรรมเครื่องดนตรีสำหรับผู้สูงอายุประเภทเครื่องดีและเครื่องดีเพื่อใช้ในกิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ. (2564). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2559). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก. (2558). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558): ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. San Francisco, CA : Jossey-Bass.